

PRUDENS
Finansal Danışmanlık A.Ş.

Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri

Bilgilendirme Notu

02.06.2023

Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri (Milyon USD)

Dönem	Net Döviz Pozisyonu	Kısa Vadeli Net Döviz Pozisyonu
2008	-62.882	11.575
2009	-60.123	16.657
2010	-86.998	11.334
2011	-112.641	1.252
2012	-128.481	6.588
2013	-156.093	10.983
2014	-161.403	18.160
2015	-169.298	25.561
2016	-180.606	26.096
2017	-188.068	32.457
2018	-173.492	34.357
2019	-143.191	42.224
2020	-121.854	63.536
2021	-119.985	59.457
2022	-89.031	65.396
2023 Ocak	-88.838	67.074
2023 Şubat	-86.460	65.192
2023 Mart	-90.353	62.322

Kaynak: TCMB

Türkiye'deki Şirketler Kur Şokuna Karşı Daha Dirençli

Türkiye'de finansal kesim dışında faaliyet gösteren firmaların yurt içi finansal kesim ve yurt dışında yerleşiklerle olan işlemlerinden doğan döviz varlık ve yükümlülüklerine*, dolayısıyla taşıdıkları kur riskine ilişkin göstergeler sağlamak amacıyla TCMB tarafından Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri verileri yayımlanmaktadır.

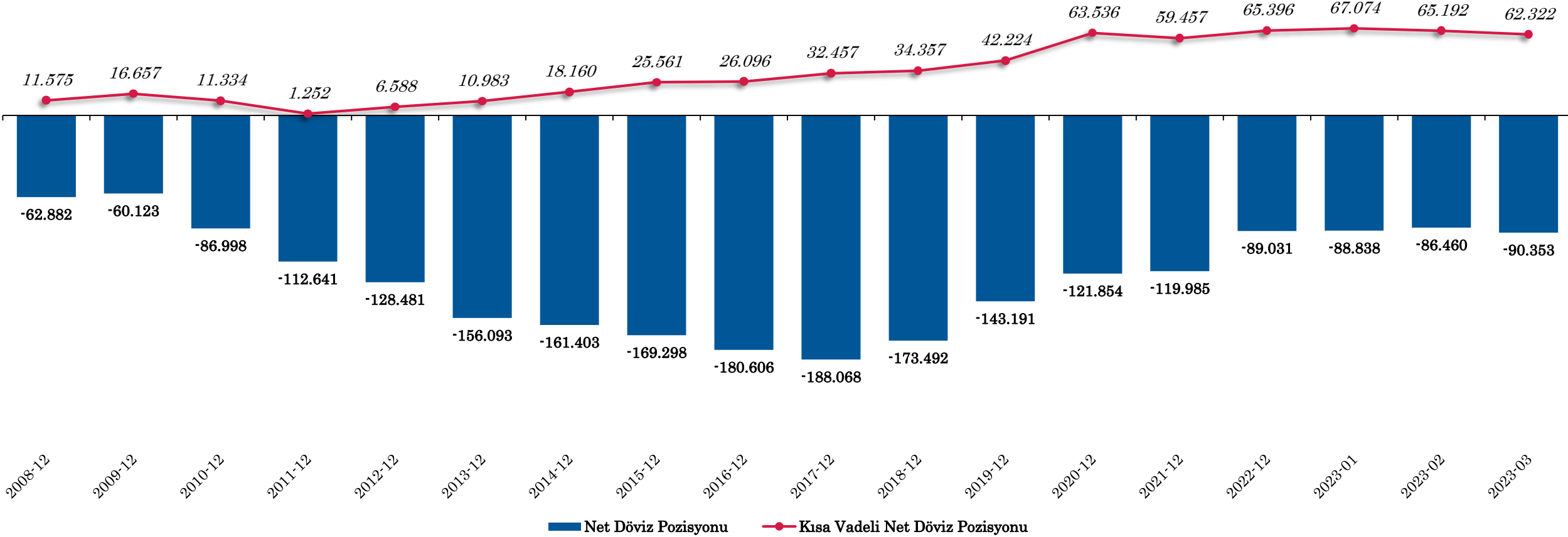
Mart 2023 döneminde, Şubat 2023'e göre varlıklar 938 milyon ABD doları azalırken, yükümlülükler 2.954 milyon ABD doları artmıştır. **Net Döviz Pozisyonu Açığı ise 90.353 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiş ve Şubat 2023 dönemine göre 3.892 milyon ABD doları artmıştır.**

Mart 2023 dönemi varlık dağılımı incelendiğinde; bir önceki aya göre yurt içi bankalardaki mevduat 1.819 milyon ABD doları azalırken, yurt dışına doğrudan sermaye yatırımları, ihracat alacakları ve menkul kıymetler sırasıyla 404 milyon ABD doları, 330 milyon ABD doları ve 147 milyon ABD doları artmıştır ve sonuç olarak varlıklar 938 milyon ABD doları azalmıştır. Yükümlülük dağılımında ise; bir önceki aya göre yurt dışından sağlanan nakdi krediler ve yurt içinden sağlanan nakdi krediler sırasıyla 1.573 milyon ABD doları ve 1.417 milyon ABD doları artarken, ithalat borçları 36 milyon ABD doları azalmış ve bunlara bağlı olarak yükümlülükler 2.954 milyon ABD doları artmıştır.

Ülkemizde yaşanan kur şokları, firma ve bireylere kur konusunda daha ihtiyatlı tedbirler almaya itmiştir. Finans kesimi dışındaki firmaların net döviz pozisyonundaki yıllara sari iyileşme temel olarak şirketlerin yurtiçinden kullanmış oldukları döviz kredilerin TL'ye döndürülmesinden kaynaklanmaktadır. 2021'in son çeyreğinden itibaren TCMB'nin faizleri düşürmesi ve ihracat yapan şirketlere kredi kolaylığı sağlanmasını da içeren Türkiye'nin yeni ekonomi politikası özellikle 2022 ve 2023 yıllarında TL borçlanmanın maliyetini düşürmüştür. Devlet kurumlarının yeni ekonomi politikası kapsamında 'Liralaşma' stratejisinin bir yansıması olan bu durum sonucunda firmalar kur şoklarına karşı daha dirençli bir bilanço yapısına geçmektedir.

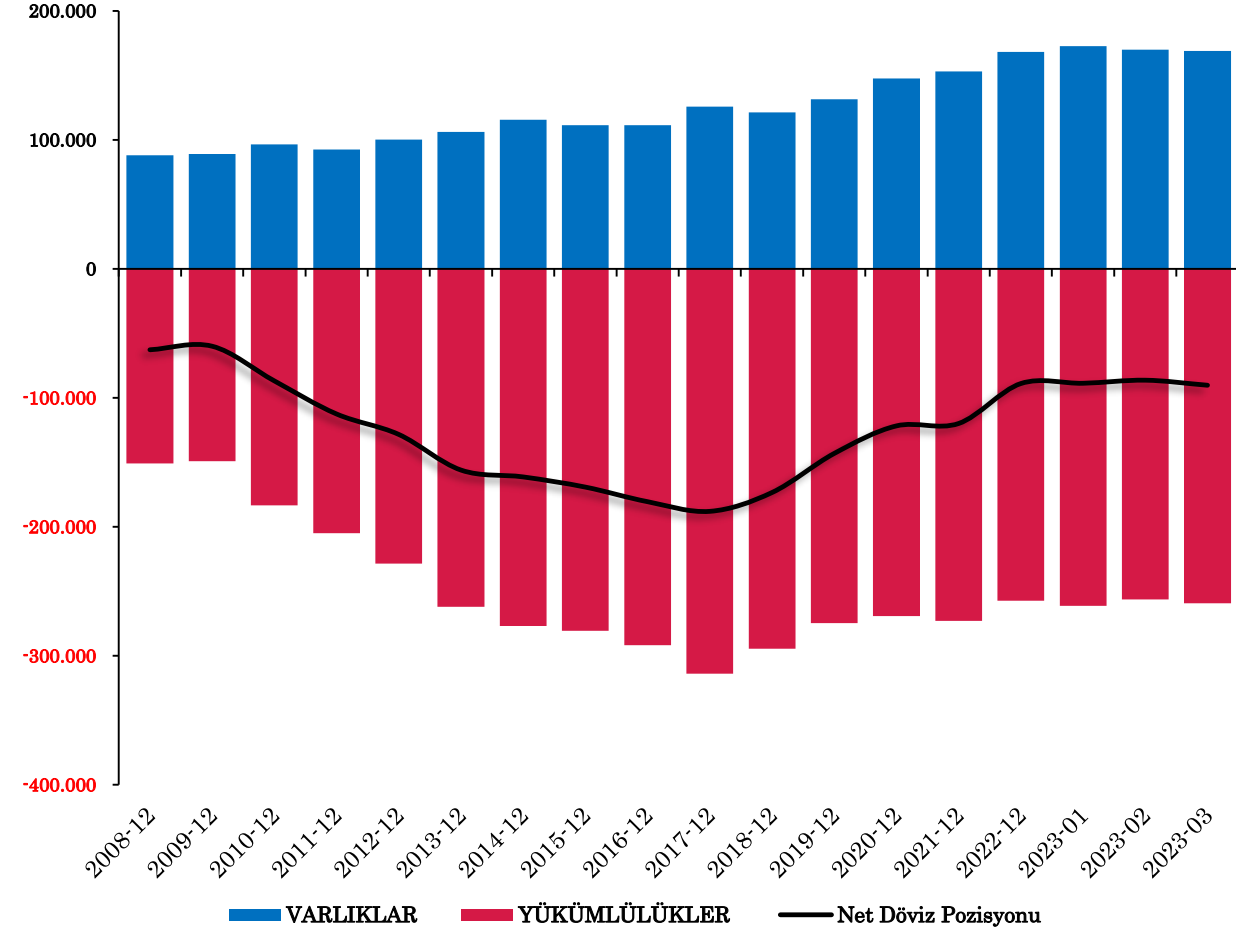
* Yükümlülükler, yurt içi finansal kesim ve yurt dışında yerleşiklere karşı önceden belirlenmiş bir vadede anapara ve/veya faiz ödemesi gerektiren döviz cinsinden ve dövize endeksli yükümlülükleri kapsamaktadır. Varlıklarda ise döviz cinsinden ve dövize endeksli varlıklar yer almaktadır.

Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri (Milyon USD)

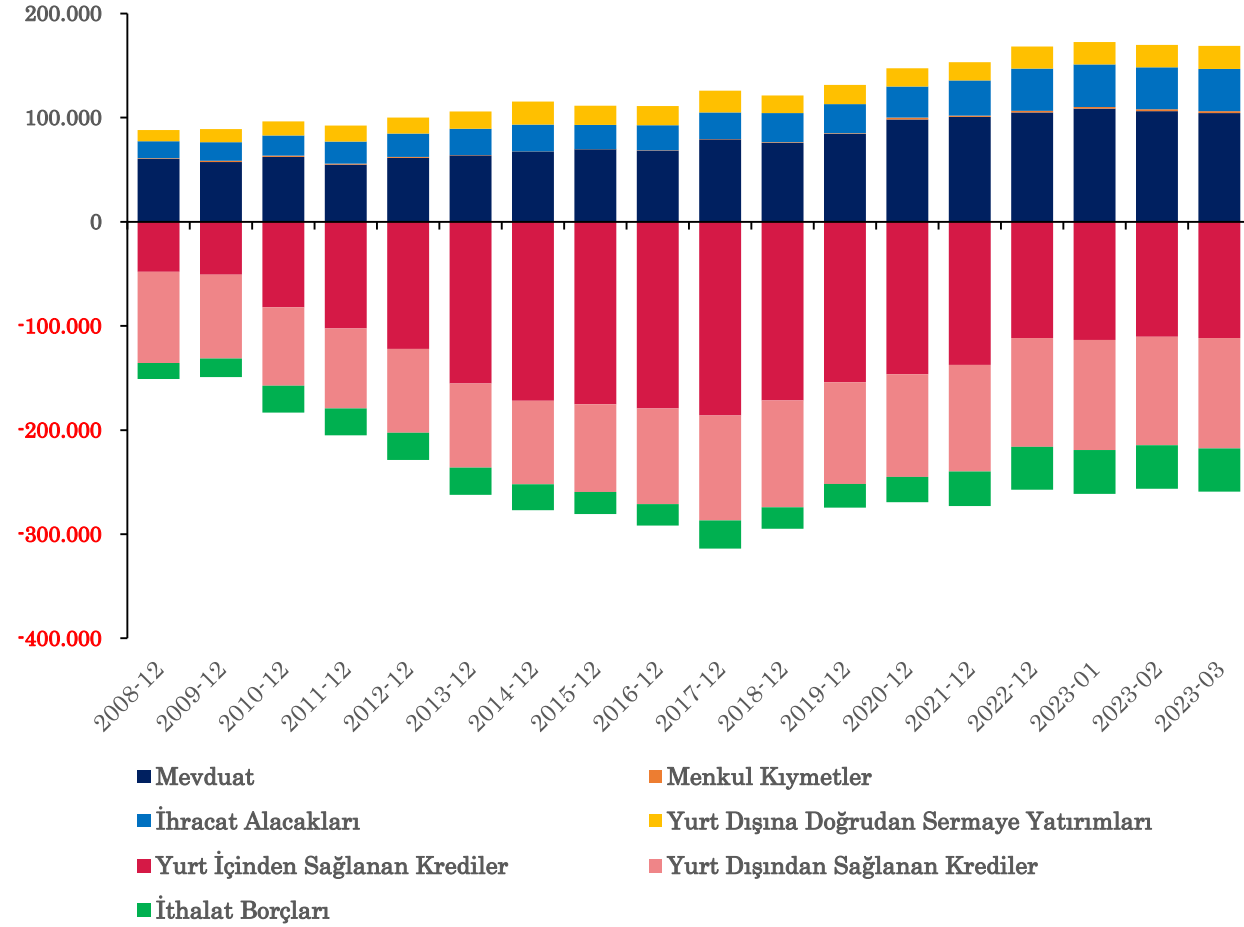

Varlıklar, firmaların bilançolarında kayıtlı olan stok tutarlarını içermemektedir. Bu nedenle döviz bazlı stok bulunduran firmaların varlıklarında bu tutarlar gözükmemektedir.

Net Döviz Pozisyonu - Varlık ve Yükümlülükler (Milyon ABD Doları)

Yükümlülükler Vade Dağılımı (Milyon ABD Doları)

Yükümlülüklerin vade yapısına bakıldığında; Mart 2023 döneminde yurt içinden sağlanan kısa vadeli krediler Şubat 2023 dönemine göre 823 milyon dolar artarken, uzun vadeli olanlar 595 milyon dolar artmıştır. Yurt dışından sağlanan kredilerde ise kısa vadeli olanlar 706 milyon ABD doları artarken, uzun vadeli krediler 831 milyon ABD doları artmıştır.

Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri

FİNANSAL KESİM DIŞINDAKİ FİRMALARIN DÖVİZ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Milyon ABD Doları)

	2008-12	2009-12	2010-12	2011-12	2012-12	2013-12	2014-12	2015-12	2016-12	2017-12	2018-12	2019-12	2020-12	2021-12	2022-12	2023-01	2023-02	2023-03
VARLIKLAR	87.973	89.070	96.353	92.386	100.156	105.995	115.522	111.352	111.230	125.806	121.157	131.451	147.448	153.118	168.251	172.558	169.845	168.907
Mevduat	60.370	57.301	62.150	54.751	61.263	63.890	67.308	69.571	68.509	79.001	75.891	84.496	98.248	100.700	104.854	108.489	106.210	104.391
Yurt İçi Bankalar ¹	27.261	29.833	30.638	35.864	40.825	47.032	49.037	50.799	51.630	63.379	60.443	66.922	79.638	82.526	89.034	92.669	90.390	88.571
Yurt Dışı Bankalar ²	33.109	27.468	31.512	18.887	20.438	16.858	18.271	18.772	16.879	15.622	15.448	17.574	18.610	18.174	15.820	15.820	15.820	15.820
Menkul Kıymetler	695	1.116	1.288	929	843	327	278	182	224	315	501	431	1.622	1.260	1.499	1.641	1.765	1.913
Devlet Borçlanma Senetleri	495	589	565	412	421	322	271	171	216	307	401	400	1.608	1.171	1.466	1.608	1.732	1.880
Yurt İçinde İhraç Edilen ³	40	15	0	3	0	0	0	0	0	0	4	64	900	216	257	369	465	482
Yurt Dışında İhraç Edilen	455	574	565	409	421	322	271	171	216	307	397	336	708	955	1.209	1.240	1.267	1.398
Yurt Dışındaki Portföy Yatırımları	200	527	723	517	422	5	7	11	8	8	100	31	14	89	33	33	33	33
İhracat Alacakları	16.074	17.995	19.500	21.151	22.482	25.113	25.718	23.213	23.980	25.558	27.944	28.086	29.827	33.694	40.749	41.018	40.139	40.469
Yurt Dışına Doğrudan Sermaye Yatırımları	10.834	12.658	13.415	15.555	15.568	16.665	22.218	18.386	18.517	20.932	16.821	18.438	17.751	17.464	21.149	21.410	21.730	22.134
YÜKÜMLÜLÜKLER	150.855	149.193	183.351	205.027	228.637	262.088	276.925	280.650	291.836	313.874	294.648	274.642	269.302	273.103	257.282	261.396	256.305	259.259
Nakdi Krediler	135.700	131.412	157.380	179.153	202.514	236.234	252.120	259.331	271.137	286.783	274.124	251.916	245.030	239.708	216.144	219.296	214.607	217.597
Yurt İçinden Sağlanan Krediler	48.072	50.692	82.115	102.430	121.980	155.318	171.944	175.182	179.246	186.007	171.597	153.950	146.493	137.597	111.777	113.396	110.309	111.726
Bankalar	37.435	41.514	73.243	92.746	111.296	144.169	160.338	163.825	167.659	173.672	160.828	145.616	139.317	131.514	106.201	107.762	104.864	106.223
Döviz Kredileri	22.547	29.256	57.496	74.660	90.347	116.890	133.987	140.397	146.234	153.718	151.821	142.159	137.560	130.499	105.687	107.259	104.380	105.756
Kısa Vadeli ⁴	15.895	14.349	18.003	18.277	19.312	21.023	23.932	20.038	21.269	21.310	30.775	33.306	28.868	30.586	26.645	28.461	27.467	28.249
Uzun Vadeli	6.652	14.907	39.493	56.383	71.035	95.867	110.055	120.359	124.965	132.408	121.047	108.853	108.692	99.913	79.042	78.798	76.913	77.507
Dövizle Endeksli Krediler	14.888	12.258	15.747	18.086	20.949	27.279	26.351	23.428	21.425	19.954	9.007	3.457	1.757	1.015	514	503	484	467
Kısa Vadeli ⁴	6.847	4.502	6.684	7.628	9.354	14.111	13.501	9.554	9.501	8.633	2.105	249	158	81	25	27	31	30
Uzun Vadeli	8.041	7.756	9.063	10.458	11.595	13.168	12.850	13.874	11.924	11.321	6.902	3.208	1.599	934	489	476	453	437
Banka Dışı Finansal Kuruluşlar	8.576	7.320	6.739	7.312	8.293	9.709	10.223	10.042	10.276	11.074	9.521	7.367	6.224	5.356	4.850	4.908	4.719	4.834
Faktoring Şirketleri	405	462	765	765	771	954	999	911	930	954	298	308	244	281	84	76	72	72
Finansman Şirketleri	447	428	343	405	439	439	466	518	540	618	647	440	519	370	497	493	474	516
Finansal Kiralama Şirketleri	7.724	6.430	5.631	6.142	7.083	8.316	8.758	8.613	8.806	9.502	8.576	6.618	5.650	4.706	4.269	4.339	4.173	4.245
TMSF'ye Devrolunan Takipli Krediler	2.061	1.858	2.133	2.372	2.391	1.440	1.383	1.315	1.311	1.261	1.248	967	953	727	726	726	726	669
Yurt Dışından Sağlanan Krediler	87.628	80.720	75.265	76.723	80.534	80.916	80.176	84.149	91.891	100.776	102.527	97.966	98.537	102.111	104.367	105.900	104.298	105.871
Kısa Vadeli	1.085	518	792	851	1.045	1.232	1.471	746	851	1.373	2.100	759	649	566	914	887	885	995
Uzun Vadeli	86.543	80.202	74.473	75.872	79.489	79.684	78.705	83.403	91.040	99.403	100.427	97.207	97.888	101.545	103.453	105.013	103.413	104.876
Vadeye kalan süre 1 yıldan az	26.054	22.019	19.378	21.925	21.160	14.874	10.156	14.523	13.016	12.668	13.801	13.243	11.871	11.189	12.657	12.286	12.531	13.187
Vadeye kalan süre 1 yıldan fazla	60.489	58.182	55.095	53.948	58.330	64.811	68.549	68.880	78.024	86.735	86.625	83.963	86.017	90.356	90.795	92.728	90.882	91.689
İthalat Borçları	15.155	17.781	25.971	25.874	26.123	25.854	24.805	21.319	20.699	27.091	20.524	22.726	24.272	33.395	41.138	42.100	41.698	41.662
Kısa Vadeli	14.586	17.258	25.362	25.579	25.718	25.529	24.494	20.914	20.271	26.654	20.061	22.262	23.808	33.022	40.759	41.714	41.315	41.256
Uzun Vadeli	569	523	609	295	405	325	311	405	428	437	463	464	464	373	379	386	383	406
Vadeye kalan süre 1 yıldan az	245	219	277	149	201	185	125	201	239	207	192	220	233	102	125	130	147	146
Vadeye kalan süre 1 yıldan fazla	323	304	332	146	204	140	186	204	189	230	271	244	231	270	254	257	236	260
Net Döviz Pozisyonu	-62.882	-60.123	-86.998	-112.641	-128.481	-156.093	-161.403	-169.298	-180.606	-188.068	-173.492	-143.191	-121.854	-119.985	-89.031	-88.838	-86.460	-90.353
Kısa Vadeli Net Döviz Pozisyonu :	77.139	76.412	82.938	76.831	84.588	89.330	93.304	92.966	92.713	104.874	104.336	113.013	129.697	135.654	147.102	151.148	148.115	146.773
Kısa Vadeli Varlıklar	65.564	59.755	71.604	75.579	78.000	78.347	75.144	67.405	66.617	72.417	69.979	70.788	66.161	76.197	81.706	84.074	82.922	84.451
Kısa Vadeli Yükümlülükler	11.575	16.657	11.334	1.252	6.588	10.983	18.160	25.561	26.096	32.457	34.357	42.224	63.536	59.457	65.396	67.074	65.192	62.322

¹ Kur korumalı mevduat/katılma hesapları dahildir.

² Yurt dışı bankalarda tutulan mevduat verisi Aralık 2022 itibarıyla günceldir.

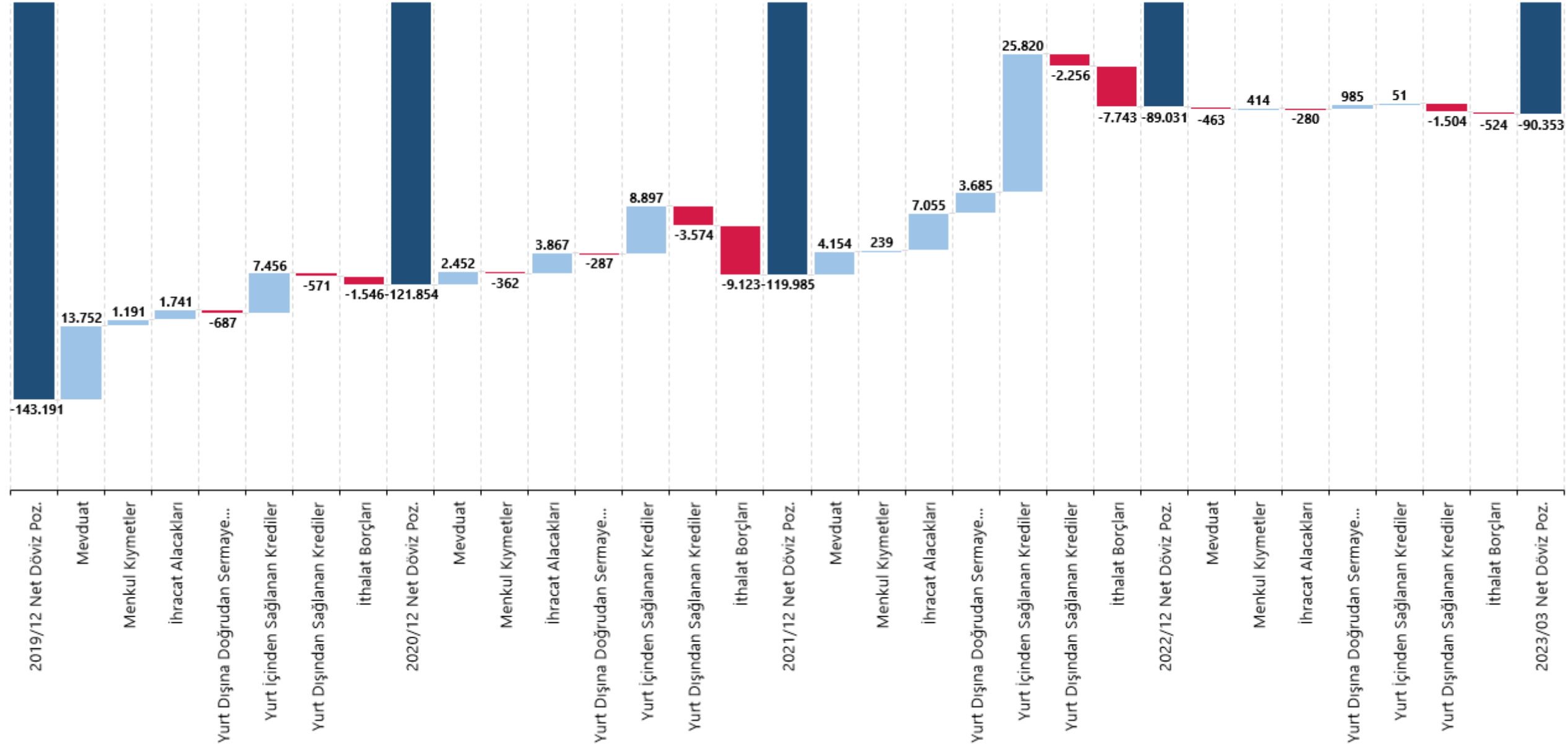
³ Dövizle endeksli senetler dahildir.

⁴ Vade ayırımı orjinal vadeye göredir.

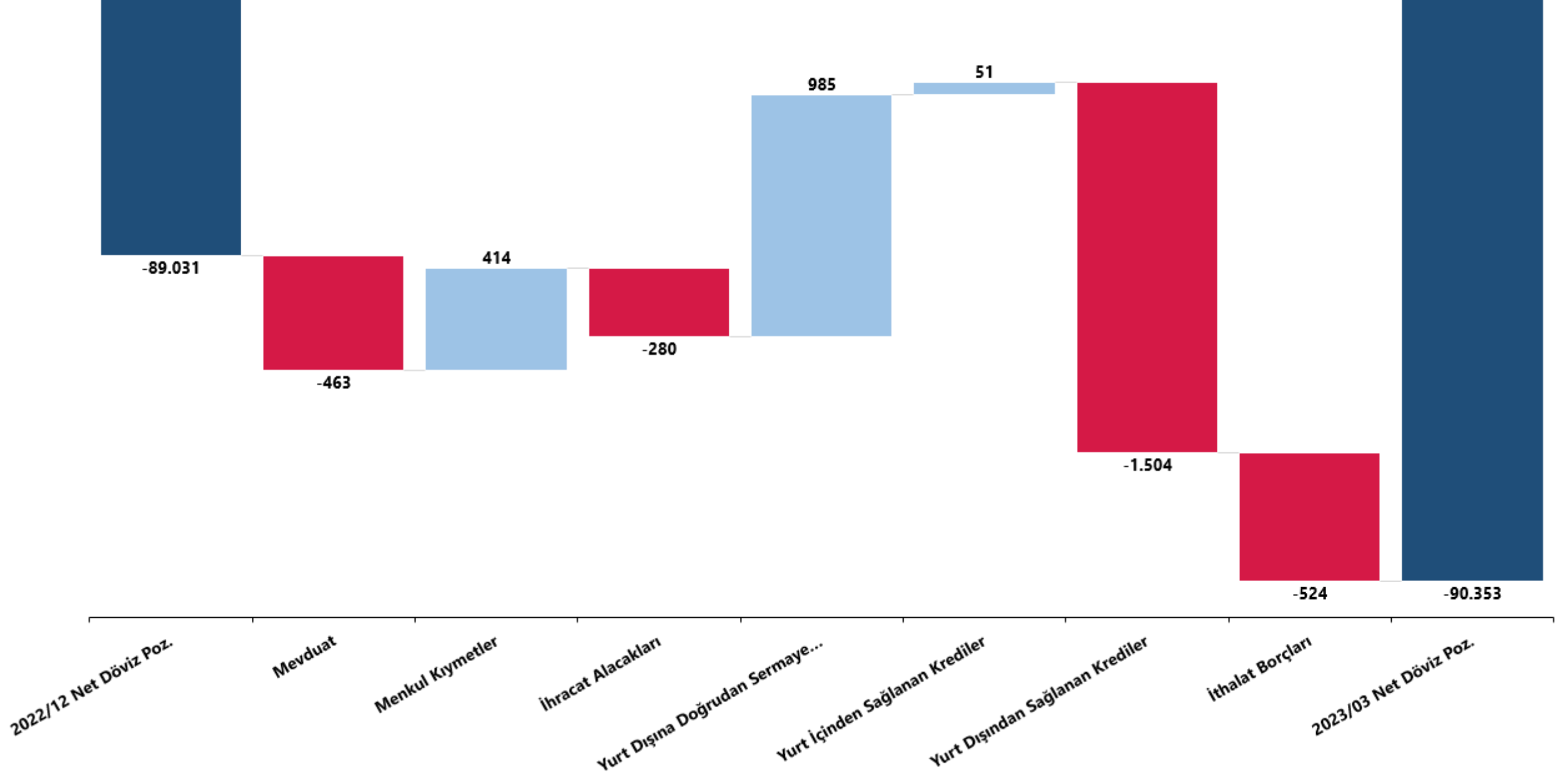
Kısa Vadeli Varlıklar = Mevduat + Menkul Kıymetler + İhracat Alacakları

Kısa Vadeli Yükümlülükler = Yurt İçi Bankalardan Sağl.K.V.Nakdi Döviz Kredileri+K.V. Dövizle Endeksli Krediler+Faktoring Şirketlerine Borçlar+Tüketici Finansman Şirketlerinden Sağl. Krediler+Yurt Dışından Sağl. K.V.Nakdi Krediler+Yurt Dışından Sağl.Vadeye Kalan Süresi 1 Yıldan Az Olan U.V.Nakdi Krediler+ K.V.İthalat Borçları+Vadeye Kalan Süresi 1 Yıldan Az Olan U.V. İth. Borçl.

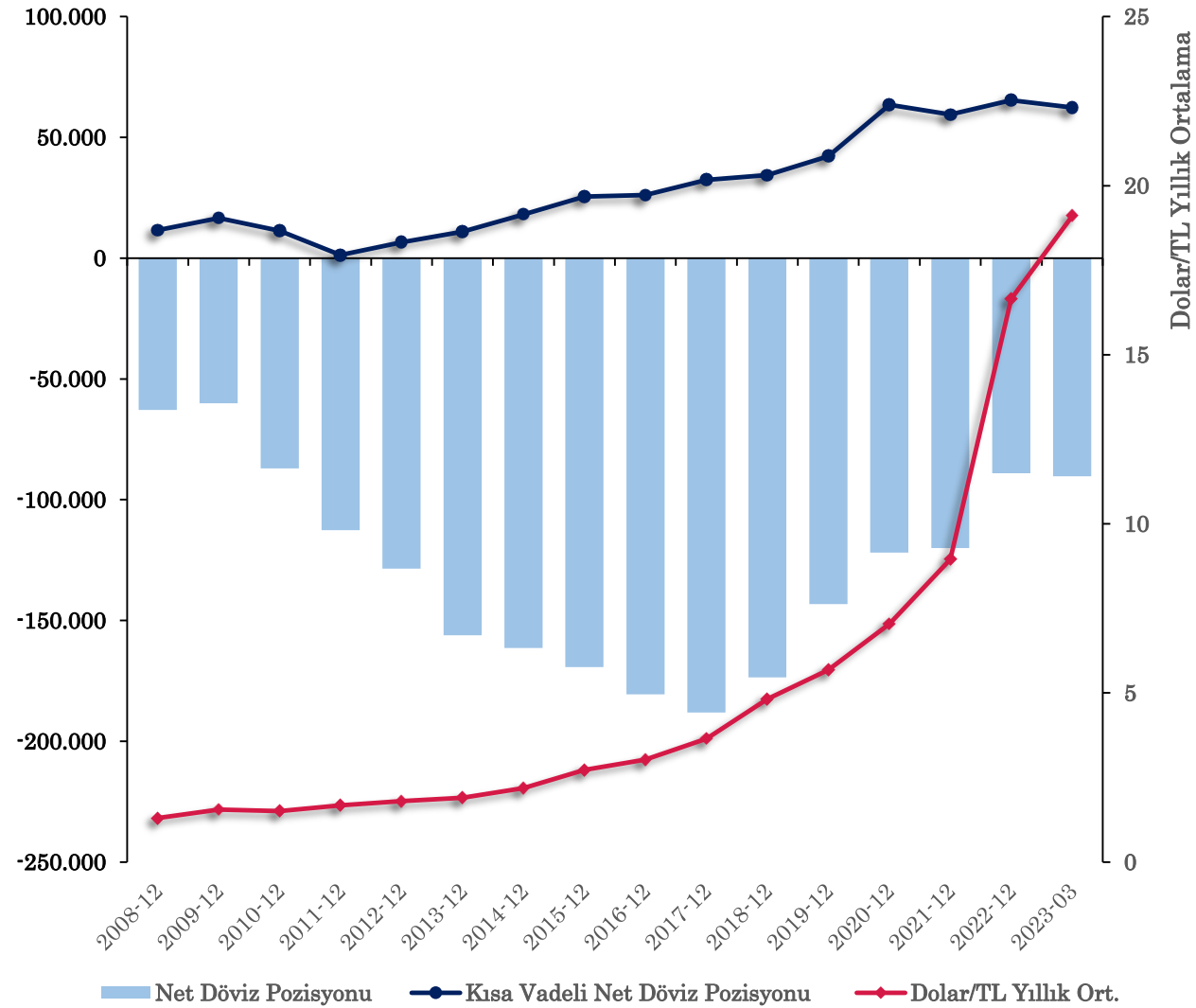
2019/12 - 2023/03 Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülüklerinin Gelişimi, mn USD

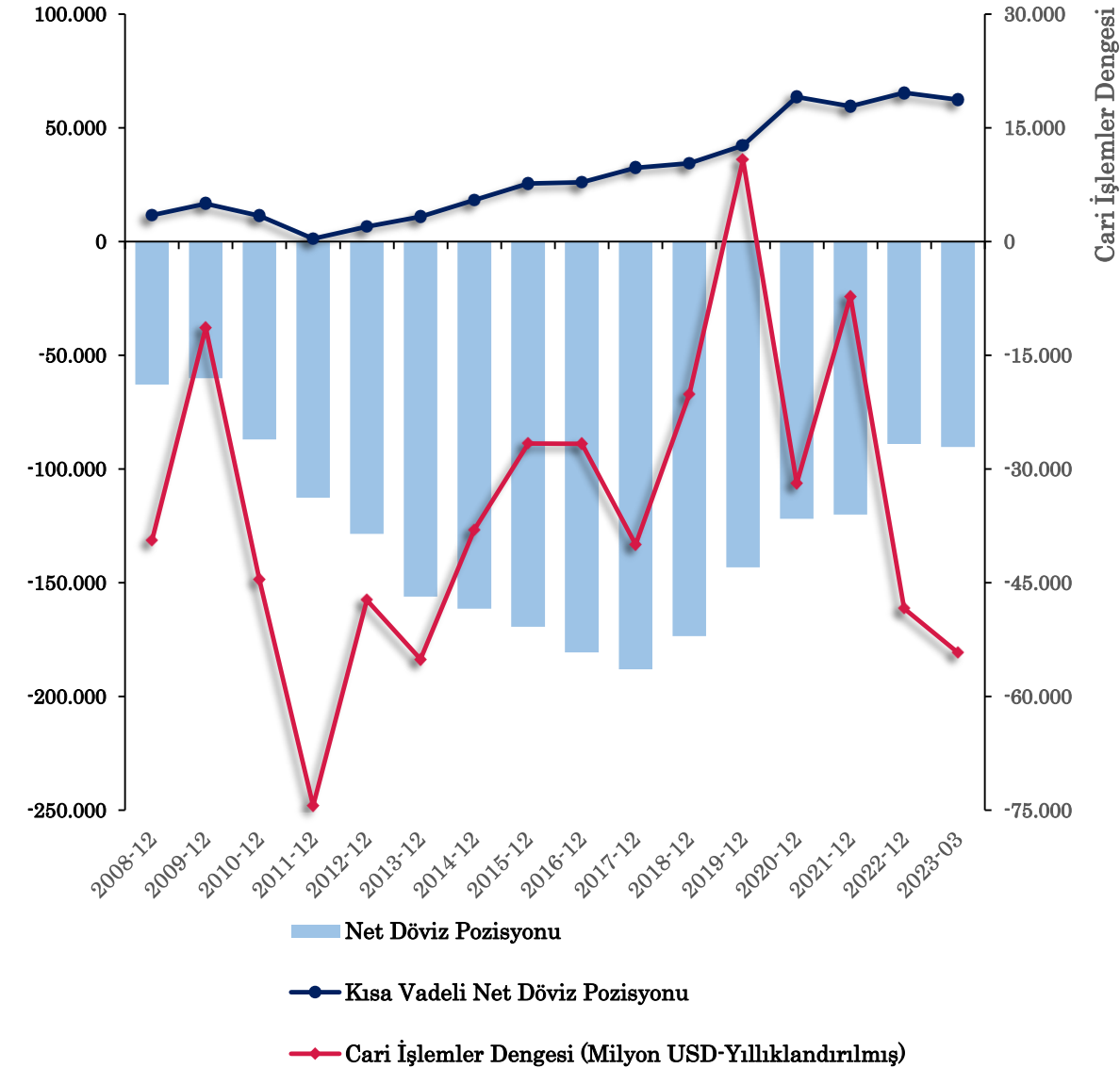
2022/12-2023/03 Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülüklerinin Gelişimi, mn USD

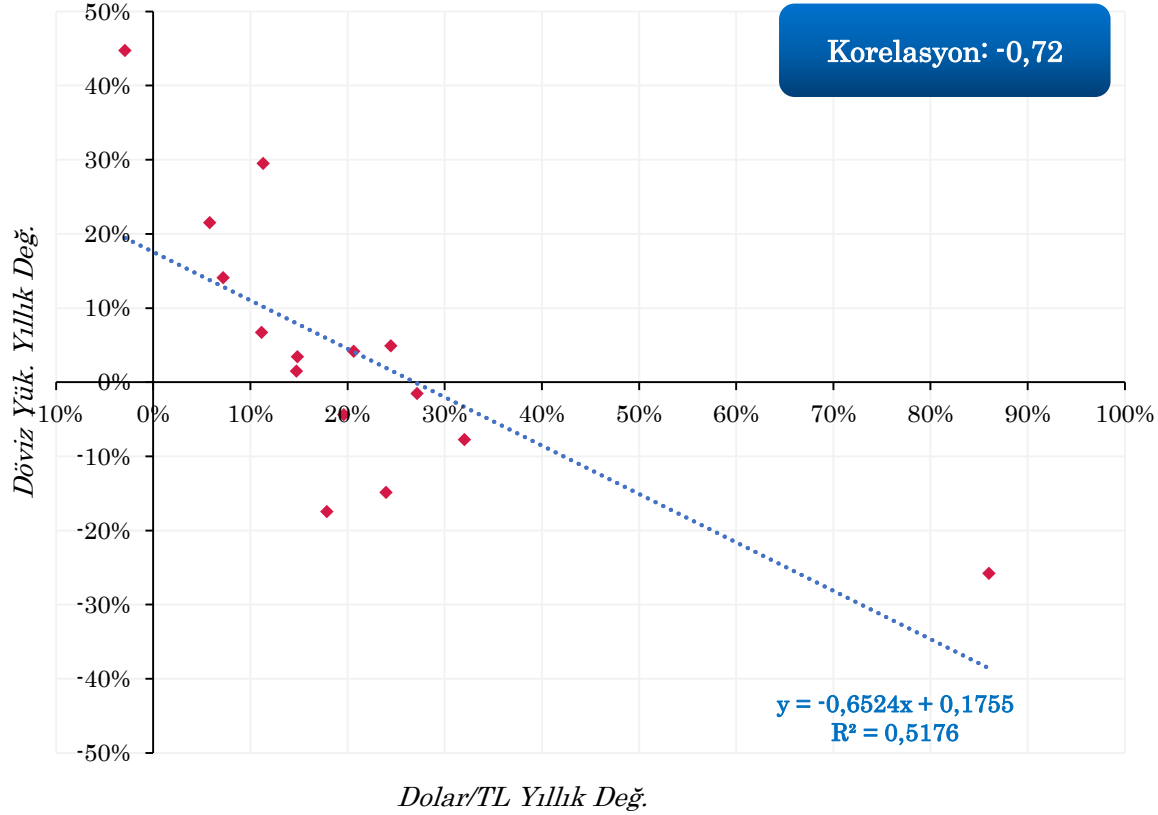
Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Pozisyonu & Dolar/TL

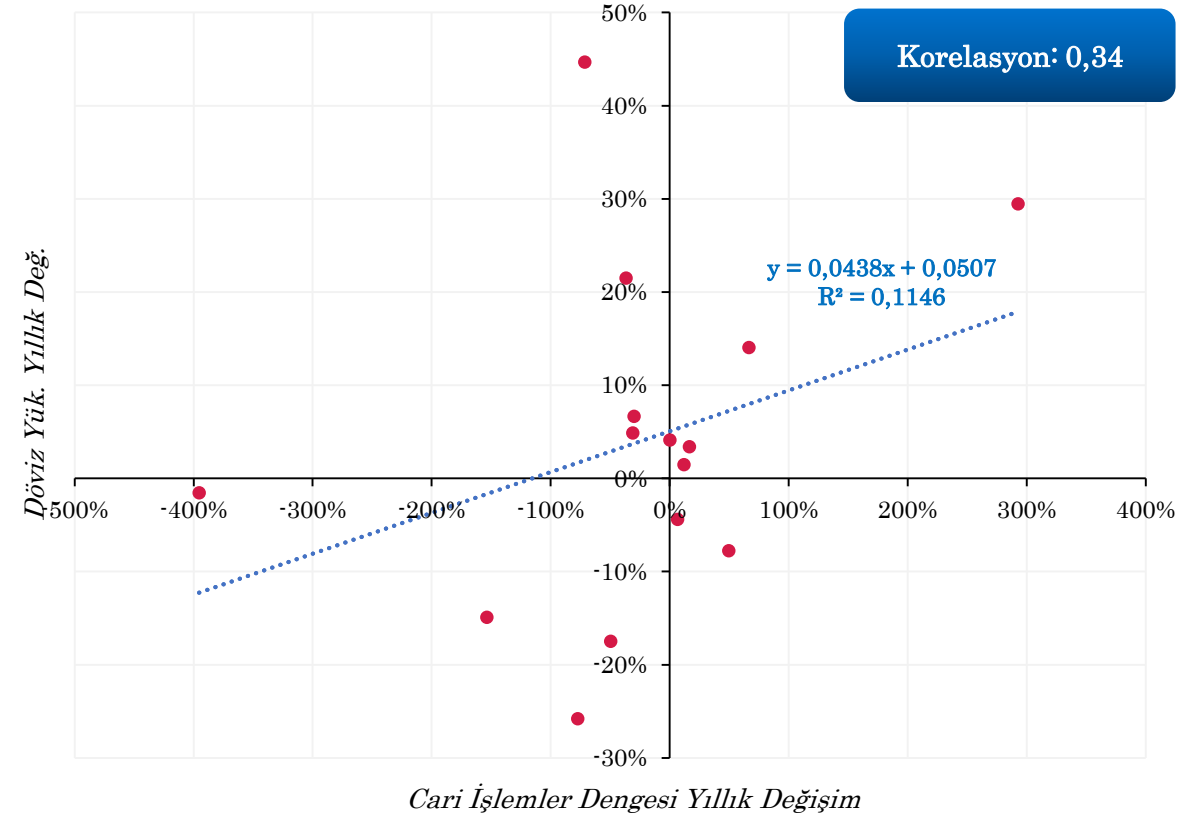
Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Pozisyonu & Cari İşlemler Dengesi

Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri & Dolar/TL Yıllık Değişim

Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri & Cari İşlemler Dengesi Yıllık Değişim

Önemli Uyarı

Bu raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum, istatistiki şekil ve bilgiler hazırlandığı tarih itibari ile mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir ve Prudens Finansal Danışmanlık A.Ş. (“Prudens”) tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. Sunulan bilgilerin doğruluğu ve bunların yatırım kararlarına uygunluğu tarafımızca garanti edilmemektedir. Bu bilgiler belli bir getirinin sağlanmasına yönelik olarak verilmemekte olup alım satım kararını destekleyebilecek yeterli bilgiler burada bulunmayabilir. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Herhangi bir yatırım aracının alım satım önerisi ya da getiri vaadi olarak yorumlanmamalıdır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Bu nedenle bu raporda yer alan bilgilerdeki hatalardan, eksikliklerden ya da bu bilgilere dayanılarak yapılan işlemlerden, yorum ve bilgilerin kullanılmasından doğacak her türlü maddi/manevi zararlardan ve her ne şekilde olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan dolayı Prudens Finansal Danışmanlık A.Ş. ile bağlı kuruluşları, çalışanları, yöneticileri ve ortakları sorumlu tutulamaz. Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir.

Bu çalışma kesinlikle tekrar çıkarılmak, çoğaltılmak, kopyalanmak ve/veya okuyucudan başkasına dağıtılmak üzere hazırlanmamıştır ve Prudens’in izni olmadan kopyalanamaz ve çoğaltılıp dağıtılamaz. Okuyucuların bu raporun içeriğini oluşturan yatırım tavsiyeleri, tahmin ve hedef fiyat değerlemeleri de dahil olmak üzere tüm yorum ve çıkarımların, Prudens’in izni olmadan başkalarıyla paylaşmamaları gerekmektedir. Prudens işbu raporu yayınlamaya, müşterilerine ve gerekli yatırım profesyonellerine dağıtmaya yetkilidir. Prudens ya da herhangi bir Prudens çalışanı bu raporun içeriğindeki görüş ve tavsiyelere uyulması sebebiyle doğabilecek doğrudan ya da dolaylı herhangi bir zarar ya da kayıpla ilgili olarak sorumlu tutulamaz.